

22 Behmen-i, dita e fitores dhe rezistencës

Aida K.Pirani

27 vjet me pare, ne nje dite si kjo, si pasoje e luftes sakrifikuese dhe trimerore te popullit Iranian dhe udheheqjes se ndritur te imam Khomeinit (ra), themeluesit te Republikes islamike te Iranit, u rrezua sistemi i mvarur mbreterore dhe ne boten dypolare gjate luftes se ftohte ku pavarsia e vertet e nje vendi llogaritej nje ender e parealizueshme, populli iranian arriti ne pavarsi politike me kuptimin e polte te fjales. Me rastin e pervjetorit te kesaj dite historike, eshte pregaditur nje teme e vecant te cilen po ua prezantoj e vazhdim.

Irani, pershkak te pozites geografike dhe posedimit te rezervave te medha te energjise, qe nga koha e shpuarjes se burimit te pare te naftes ne jug te Iranit ku doli edhe kontigjenti i pare i naftes nga zemra e tokes, u vendos ne qender te vemendjes se fuqive kolonizatore. Ne kete menyre populli iranian i cili shekuj me rradhe ndodhej nen sundimin e sistemeve shtypese mbreterore, u perballe edhe me vjedhjet e kolonizatoreve te huaj. Kjo shtypje historike vazhdoi mbi popullin Iranian edhe pas luftes se dyte botrore, por kesaj rradhe kolonizoret e huaj ishin me te fuqishem dhe me shtypes se ne te kaluaren duke u shtuar edhe shtypja e mbrendeshme ne menyre te pameshireshme. Bashkimi i vjedhesve te brendeshem dhe te jashtem ne vitete e pas luftes se dyte botrore coi ne grusht shtetin e gushtit te vitit 1953 kunder qeverise legjitime te iranit dhe rrezimit te saj dhe qe atehere Amerika sundoi ne sferat politike, ekonomike, ushtarake dhe kulturore te Iranit. Regjimi mbereteror i asaj ate kohe ne Iran, ne te gjitha sferat e lartepemendura ishte i varur nga qeveritaret amerikan dhe para revolucionit islamik ne Iran nuk realizohej asnje plan apo program i madh pa miratimin e shtepise se bardhe. Edhe krengritja e pergjakeshme e vitit 1963 e popullit iranian, nen udheheqjen e imam Khomeinit u shtyp nga ana e regjimit te shahut ne bashkpunim me Ameriken, dhe Irani ne ato dite te zeza morri emrin “ishulli i stabilitetit” nga shtepia e bardhe. Por, perkunder mendimit te qeverise shtypese mbreterore dhe mbeshtetesit e saj amerikan dhe sionsit, nen lekuren e shoqerise iraniane e cila siperfaqesisht dukej e qete digjej nje zjarr i ngajshem me nje vullkan i cili kerkonte rrugen per te shperthyer ku dhe perfundimishte gjeti ate. Revolucioni islamik, ishte rezultat i ketij vrulli te cilin imam Khomeini (ra) e ka permendur si shperthim i drites. Imam Khomeini (ra), si lider dhe ideolog i revolucionit islamik, qe nga fillimi i levizjes kunder shtypjes dhe kolonizatoreve te popullit Iranian, vuri theksin mbi moton liri dhe pavarsi dhe Republikën Islamike, e cilesonte si faktor te vetem per realizimin e vertet te kesaj motoje. Sipas pikpamjes se themeluesit te republikes islamike te Iranit, per te arritur pavarsin e vertete, mohimi ne te njejten kohe i sundimit te Lindjes ideologjike dhe Perendimit gjeografik, eshte nje domosdoshmeri e pamohueshme dhe per kete arsye sisitemi i Republikes islamike te Iranit dhe ndjekes i ruges se drejte dhe demokracis fetare, lindi nga brendia e revolucionit islamik.

Rpeublika Islame e Iranit, gjate gjithë cerekshekullit te fudnit ka qene ne shenjester te kompleteve te sistemit ekspansionist ne udheheqjen e Amerikes. Pergjate luftes se ftohte ekspertet perendimor moton Jo lindje-jo perendim e konsideronin si nje fenomen te perkoheshem dhe ishin te mendimit se se shpejti revolucioni do te drejtohet drejte se majtes apo te djathtes. Kjo pikpamje e gabuar ishte rezultat i mosinformimit te perendimit me thellesine e mendimeve dhe teorive te hazretit imam Khomeini (ra), dhe bindjen e forte te popullit iranian ne liri dhe pavarsi. Sipas pikpamjes se imam Khomeinit (ra), shkolla e islamit, uniteti i popullit dhe udheheqja e klerikeve, ishin

faktoret kryesor te fitores se revolucionit islamik ne Iran. Edhe Ajetullah el Udhma Khomenei, lideri supreme i revolucionit islamik te Iranit, keto tre faktor i ka cilesuar si sekret te qendrushmerise dhe forcimit te sistemit te Republikes Islamike te Iranit. Ai disa here ka theksuar se shkaku kryesor i iritimit te sistemit ekspansionist dhe ne vacanti i amerikes me Iranin, eshte qendrushmeria dhe kundershimi i ekspansionizmit nga ana e Iranit dhe besnikeria e popullit iranain ndaj bazave dhe idealeve te Revolucionit islamik. Populli iranian me prezencen disa milionesh ne marrshimet ne mbare Iranin me rastin e pervjetorit te revolucionit islamik, edhe njehere do te vene theksin mbi solidaritetin e tyre me Imamin, revolucionin dhe liderin dhe ne te njejten kohe i terheqin verretjen armiqeve te vendit dhe sistemit se me te njejtin entuziazem dhe besim qe kishin para 27 vjetesh dhe tani jane te gatshem te shtypin cdo agresion ne token iraniane dhe te mbrojne vlerat e larta te Islamit dhe Revolucionit islamik. Sipas pikpamjes se popullit dhe funksionereve Iranian, ceremonia e pervjetorit te fitores se revolucionit islamik nuk eshte vetem nje tradite formale qe ekziston ne shoqerit tjera, por eshte neq epoke e shprehjes se vullnetit te popullit musliman iranian per te jetuar i lire dhe i pavarur nen hijen e sistemit te Republikes Islame te Iranit.

Pozita e Revolucionit Islamik te Iranit ne Bote

Revolucioni Islamik i Iranit, per te cilin Henri Kissinger ish sekretari i jashtem amerikan dhe nje nga personalitetet me te medha amerikane, e ka cilesuar si nje termet te fuqishem, dhe ka qene revolucioni me i madhe i shekullit te 20, i cili ishte aq i fuqishme dhe ndikues sa qe pas 27 vjetesh eshte akoma ne vemendje te studiuiseve dhe analisteve shkencore dhe mediatik boterore. Nje pjese e analisteve dhe eksperteve po ashtu edhe sot nuk kane mundur t'i pergjigjen pyetjes se cilet ishin shkaqet qe e shtyne revolucionin Islamik qe ne mes te revolucioneve tjera te jete me i fuqishmi dhe me ndikues?

Ne pergjigje te kesaj pyetje duhet te themi se bota deri tani ka pare shume revolucione, por se te gjitha mendimet dhe analistet politik vetem tre prej tyre i shikojne si te medha dhe me ndikim te madh, dhe qe valet e tyre shkuan pertej kufijve te caktuar, duke çuar ne krijimin e levizjeve ne vende dhe shoqeri tjera nderkombtare, si dhe duke ndikuar edhe ne sistemin nderkombtare.

Revolucioni i madh francez ne vitin 1879, revolucioni rus ne vitin 1917 dhe Revolucioni Islamik i Iranit ne shkurt te vitit 1979, jane tre revolucionet me te medha te botes. Por ne kete mes Revolucioni Islamik i Iranit megjithese ka shume gjera te ngjashme me revolucionet tjera te botes, analistet jane te mendimit se ai ka te vecanta te shquara te cilat e bejne ate shume me te shquar se revolucionet e tjera. Nje nder te vecantat me te theksuara te revolucionit Islamik qe ne krahasim me revolucionet e tjera pati nje vend me te vecante ne shoqerine boterore, ishte se ne baze te mendimit krijues dhe te shkelqyer te Islamit u mund te formohet nje shoqeri e re dhe e forte, ne kohen kur te dy revolucionet, edhe ai francez, edhe ai rus ishin kunder fese. Nje tjetere e vecante e shkelqyer e revolucionit Islamik te Iranit ne krahasim me revolucionet franceze dhe ruse ishte fakti se pjesmarrja e popullit ne luften me regjimin mbretesor ishte shume e madhe, duke perfshire ketu çdo grup shoqerore dhe klasor nga cdo qytet dhe fshat, qe çoi ne largimin e regjimit mbretesor, nderkohe qe ne dy revolucionet e meparshme pjesemarrja e popullit nuk ishte shume e madhe.

Ne kundershitim me revolucionet e tjera, populli iranian edhe pas fitores se revolucionit, vazhdoi te merrte pjese masivisht ne cdo fushe apo zgjedhje te ndryshme. Pjesmarrja e madhe e popullit iranian ne cdo lemi, coi ne deshtimin e te gjitha planeve te armiqeve

kunder RII. Nje nder pikat interesante ne dy revolucionet e meparshme, eshte fakti se lideret e ketyre revolucioneve nuk ishin shume te njohur dhe nuk perkraheshin shume nga njerzit e cdo klase apo shoqerie, dhe mbas fitores se ketyre revolucioneve, ne fakt ata kane deshtuar ne vendosjen e sistemit qe deshironin dhe per kete arsye qe lideret e revolucionit rus dhe atij francez perfunduan ne vendosjen e diktatures dhe shtypjes se popullit. Por se populli iranian ne 27 vitet e Revolucionit islamik kane patur ne krye lider kushtetues, ligjore, shoqerore, dhe fetare qe kjo ne fakt eshte nje nga sekretet dhe shkaqet kryesore te qendrueshmerise se sistemit te revolucionit islamik te Iranit. Ne te vertet fitorja e Revolucionit Islamik duhet pare lidhjen e shkelqyer midis leadershipit, popullit dhe mendimit Islamik, dhe qe ne kundersiztim me mendimet apo parashikimet e analisteve politik nderkombtare, munde qe te rrezoje sistemin e fuqishem mbretorore si dhe ne arenen nderkombtare duke menjanuar dy mendimet e fuqishme qe zoterorin luften e ftohte, ate komunist dhe ate liberal-demokrat. Analistet dhe medimetaret politik boterore pranojne faktin se deri me tani, shume pak revolucione ka patur qe rruga drejt te ardhmes se tij te jete e njejte si ne ditet e pare te krijimit apo te shfaqjes se tij.

Udheheqesit e fuqishem iranian munden qe ta udhehiqnin dhe ta drejtonin shoqerine dhe popullin iranian ne nje menyre te tille qe ajo ti qendroje besnike slloganeve dhe synimeve te revolucionit, dhe qe njerzit po ashtu te merrnin pjese perseri ne menyre masive ne skenen politike te vendit. Ne kete menyre, qendrueshmeria dhe besnikeria ndaj te gjitha bazave dhe slloganeve kryesore te Revolucionit Islamik kunder te gjitha problemeve dhe planeve armiqsore te huaja, me shume se cdo gje ka lidhje me basnikerine e popullit iranian me vlerat dhe bazat e fese se larte Islame. Ashtu si feja islame e cila eshte feja me e plote qiellore dhe qe kujdeset per jeten ne kete dhe ne boten tjeter te njeriut, edhe revolucioni islamik ne kuader te ruajtjes se vlerave Islamike ka ndikimet e veta te thella dhe te fuqishme te brenedshme, rajonale dhe nderkombtare, dhe se shume prej ideve shkencore, dhe shoqerore te revolucionit sot shikohen ne mardheniet nderkombtare.

Nje prej bazave me te fuqishme te revolucionit, te perseritura disa here, eshte lufta dhe qendrushmeria ndaj imprealisteve. Qeveritaret amerikan te cilet ne baze te pikpamjeve perendimore deklarojne se revolucionet disa koha pas fitores se tyre fillojne te marrin distance nga slloganet e tyre, kishin shprese qe edhe me revolucionin islamik te perseritej e njejta gje. Por ashtu sic e ka theksuar edhe hazreti Ajetullah el Udhma Khamenei, lideri suprem i revolucionit islamik te Iranit: Populli iranian me nje deshire te madhe eshte simpatizues i madhe i islamit dhe shpreson ne mbeshtetjen hyjnore dhe ne shpresen e nje fuqie te bashkuar kombetare, per te ruajtur dhe forcuar slloganet dhe mendimet baze te revolucionit Islamik dhe te bashkuar rreth mendimeve dhe urdherave hyjnore te bashkuar, munden qe te qendrojne perballe cdo lloj plani apo synimi agresiv te imprealizmit boterore, dhe me urtesi dhe vigjilence munden qe te ndermarrin hapa te medha ne drejtim te lirise dhe pavarise politike te tyre. Ne kete kuader ne baze te thenieve te liderit suprem te revolucionit islamik te Iranit hazreti Ajetullah el Udhma Khamenei, populli i zgjuar, me talent, me pervojte dhe i pavarur iranian, mundet qe levizjen e fuqishme boterore ta drejtojte kunder sistemit Imprealist.

Arritjet e Revolucionit Islamik ne sferen ekonomike dhe ndertimore

Fitorja e Revolucionit Islamik te Iranit, shikohet si nje pike e fillimit te ndryshimeve dhe zhvillimit ne fusha te ndryshme, dhe ngjalljes se vlerave te fuqishme kulturore dhe islamike. Aktualisht megjithese kane kaluar me shume se 27 vjet nga fitorja e revolucionit islamik dhe vendosjes se sistemit Islamik te Iranit, eshte arritur nje perparim i madh ne sferen ekonomike qe disa vite me pare arritja ne kete drejtim ishte shume e veshtire dhe se shume analiste politik e shikonin ate si nje hap te madh perpara. Por se Republika Islamike ne baze te vetbesimit, perpjekeve dhe devotshmerise se madhe dhe te palodhshme te popullit iranian, e vendosi dijen dhe shkencen si baze te zhvillimit dhe ne shume fusha shkencore, industriale, mjeksore e bujqesore pati zhvillime dhe perparime te konsiderueshme. Deri perpara fitores se Revolucionit Islamik ne Iran, ekonomia e vendit ishte e bazuar tek te ardhurat nga nafta dhe per kete arsye vendi nga ana e prodhimit dhe zhvillimit te brendshem kishte ngelur shume mbrapa, ne menyre qe shumica e nevojave te brendshme te vendit vinin nga importi i mallrave te huaja. Por nga ana tjetere, nafta dhe shume lende te para duke mos shtuar vleren e tyre eskportoheshin jashte vendit. Ky veprim e kishte shnderruar ekonomine iraniane vetem ne nje element dhe ne nje treg me shpenzime duke thithur shume mallra te huaja. Por kjo gje, pas fitores se revolucionit islamik, u nderrua per shkak te dy shkaqeve, pra te ndryshimit te sistemit ekonomik te Iranit, dhe e dyta vendosja e bllokades ekonomike ndaj RII dhe lufta e imponura nga regjimi Bath i Saddam Husejnit. Kjo ne nje menyre te tille sa qe shume produkte industriale qofte edhe ato me te thjeshtat filluan te zhdukeshin nga tregu.

Kjo ecuri, per nje kohe te kufizuar coi ne nderprerjen apo kufizimin e fabrikave te cilet lenden e pare e merrnin nga jashte, duke cuar keshtu ne nje presion dhe ndikim te madh tek konsumatorët. Por keto probleme dhe kjo shtrengese, duke patur parasysh ketu edhe synimet e Revolucionit Islamik per pavarsine dhe lirine e popullit iranian dhe me perpjekje dhe mundime ne nderprerjen e lidhjeve me jashte, u be shkak qe te filloje nje levizje e madhe vullnetare dhe e pergjithshme per zgjidhjen e problemeve dhe nevojave ekonomike te vendit. Ne te vertet kombi iranian me vetbesim, duke patur nje shpirt te forte dhe duke perdorur fuqine e madhe rinore dhe profesionale te saj, coi ne fillimin e prodhimit dhe zgjidhjen e kerkesave te brendshme. Kjo levizje megjithese ne fillimet e saj ishte e dobet dhe me probleme, me kalimin e kohes u shnderrua ne nje besim dhe kerkesa kombetare dhe u vendos ne kuader te programit 5 vjecare te zhvillimit ekonomik, shoqerore dhe kulturor te vendit menjhere pas luftes se imponuar. Pervoja e pare e Iranit ne sferen ekonomike ishin rindertimet e shkaterrimeve te bera nga lufta e imponuar, gje qe u zbatua me sukses. Menjhere pas kesaj, filloi periodha e dyte ne programin e zhvillimit, duke u vene ne plan gjetja e fushave te zhvillimit dhe progresit ekonomik, gje qe vazhdoi edhe ne programin e trete te zhvillimit. Nder rezultatet me te rendeishme te programeve 5 vjecare, te dyte dhe te trete ekonomik te zhvillimit kulturore dhe shoqerore, ishin ne fushat industriale dhe bujqesore. Ne pjesen e industrise se burimeve natyrore pati nje zhvillim prej 10 %, dhe beri te mundur nje ecuri dhe zhvillim ne industrite e vogla. Keto zhvillime dhe ne vecanti industrite e lidhura me naften dhe gazin sic eshte petrokimia dhe ndertimi i rafinerive, si dhe fillimi i ndertimit te fabrikave per shkrirjen e metaleve dhe fabrikat per prodhimin e çimentos etj, coi ne qendrueshmerine dhe forcimin e ekonomise se Iranit. Kjo beri qe Irani te shnderrohet nga nje vend me ekonomi te varur nga te tjeret, ne nje vend i cili jo vetem qe posedon

dije te perparuar per qarkullimin e lendes dejegese berthamore, por edhe te eksportoje sherbime teknologjike dhe ndertimore ne vendet tjera. Irani ne fushen e ndertimit te veprave te medha tashme ka arritur ne pavaresi duke permbushur nevojat e brendeshme, nderkohe qe ka filluar ndertimin e dhjetra rrugeve, urave si dhe shnderimin e rrafshnaltave dhe gjysem shkretirave ne vende pjellore, si dhe ne ate te ushqimit, dhe nderkohe qe nga ana tjetere ai ka filluar edhe eksportimin e produkteve apo teknologjise petrokimike ne vendet e tjera. Kjo ecuri e cila ka qene ne te gjithë programin e zhvillimit 20 vjecare te RII, mund te beje qe sistemi i RII si nje permbledhje efektive duke u mbeshtetur tek populli dhe qeveria, te mund te caktoje poziten e vertete dhe meritore te popullit Iranian ne sferat ekonomike.

Irani depi i zgjimit te botes Islame

Nje nga aspiratat e sistemit te Republikes Islamike te Iranit eshte dhe zgjimi i botes islame. Revolucioni islamik qe nga fillimet e formimit te tij, ka qene i bazuar mbi ngritjen dhe zgjimin islamik. Zgjimi islamik ka kuptimin e rifitimit te pavarsise, ruajtjes se vlerave fetare dhe kulturore, dhe mohimin e sundimit te te huajve. Fitorja e rrevolucionit islamik ne Iran e arriti kete qellim. Por, duke pare se fati i botes islame ka ngecur ne hallka te ndryshme dhe ummeti islam perballet me kercenime te perbashketa, eshte e nevojshme qe te gjithë muslimanet te bashkepunojne me njeri-tjetere perballe ketyre kercenimeve te cilat kane si shenjester indentiten, lavdine dhe pavarsine e muslimaneve. Por, per fat te keq edhe bashkepunimi ne boten islame has ne sfida te ndryshme si psh. diferencimi midis shteteve islamike. Perverc kesaj, ata hasin dhe probleme te shumta si pasoje e imponimit te politikave te superfuqive boterore mbi boten islame. Ketu mund te permendim pabarazine ne sistemin ekonomik boteror, si dhe rrembimin e burimeve dhe pasurive te shteteve te varfera, dhe presionet mbi shtetet qe kerkojne pavaresi dhe progres. Por per kunder ketyre problemeve, dhe pranine e levizjeve per pavarsi dhe kundershitimeve te tyre gjate dy dekadave te kaluara, zgjimi islamik eshte rritur me shume. Shembulli i ketij zgjimi eshte lindja e mesme. Rajon i cili gjate ketij gjysem shekulli ka qene bere perhere pre e interesave per energji nafte dhe gazit te politikave te superfuqive boterore. Pas fitores se Revolucionit Islamik te Iranit ne shkurt te vitit 1979 nje nga shqetesimet e superfuqive boterore ka qene berja shembull e rrevolucionit islamik dhe sistemit demokratik popullor fetar te republikes islamike te Iranit per shtetet e tjera liridashese. Ndikimet e shumta te rrevolucionit islamik tani jane kthyer ne nje realitet frikesues per fuqite kolonizatore. Ne fakt qe ne fillim te fitores se rrevolucionit islamik te Iranit armiqte filluan sulmin e tyre per rrezimin e sistemit te republikes islamike dhe filluan me provokimin e elementeve te ketyre fuqive ne rajon kunder Iranit si lufta e imponuar, embargoja ekonomike dhe sabotimet ne mardheniet e Iranit me shtetet e tjera me qellim te izolimit te Iranit. Por kombi Iranian jo vetem qe nuk u dorezua perballe armiqve te rrevolucionit, por ai u be shembull per ummetin e islamit. Qendresa e kombeve te rajonit si psh. Palestina dhe Libani perballe politikave agrsive te regjimit sionsit dhe kundershtimi me politikate amerikane si dhe shtimi i urrejtjes ndaj qeverise amerikane jane rezultate te zgjimit islamik. Sipas liderit supreme te rrevolucionit islamik superfuqite kane arritur ne kete perfundim se lindja e mesme eshte vatra e zgjimit islamik dhe nese nuk do ta parandalojne ate atehere te gjitha ekuilibrat dhe interesat e deri tanishme te tyre ne lindjen e mesme do te shemben. Per kete arsye te gjithë superfuqite kolonizuese perpiqen qe se bashku t'i bejne balle zgjimit dhe bashkimit te muslimaneve. Ku republika

islamike e Iranit eshte djepi i ketij zgjimi. Perballja e superfuqive me zgjimin islamik nuk ka qene vetem ne menyre te drejte per drejte dhe pushtuese, por, ata duke pasur parasysh pervojen e se kaluares dhe veshtiresite e hasura ne Irak te cilat jane tregues te qendreses se ummetit islam perballe agresoreve, kane perdorur menyra te ndryshme si krijimi i nje sistemi mashtrues demokratik, lirite e politikes mbrojtja e te drejtave te njeriut dhe lufta ndaj zhdukjes e armeve te shkatrimit ne mase. Qellimi kryesor i superfuqive boterore eshte ndalimi i botes islame qe ajo te arrije besimin ne vetvete zhvillim dhe pavarsi e te qendroje ne prapambetje dhe varsi politike. Per kete arsye Amerika sistemin e republikes islamike te Iranit qe eshte shembull i demokracise fetare te mbeshtetur ne vetbesim, lavdi, progres dhe pavarsi te kombit iranian e shikon si pengesen kryesore te rruges se saj per te shtuar zgjerimin e synimit te saj ne rajon. Ne fakt ndikimi i Revolucionit Islamik te Iranit mbi kombet e tjera boterore ka ngritur nje dige te madhe ne rrugen e interesave te superfuqive boterore dhe kjo gjendje rrjedh nga roli i Revolucionit Islamik ne zgjimin islam dhe bashkepunimin e botes islame. Lideri suprem ne deklaraten e fundit te tij me rastin e festes se Gadirit eshte shprehur se vullneti i kombeve dhe qeverive behet shkak i shkuljes se gjembit te kolonizatoreve.

Sistemi popullor fetare nje element e vertet i demokracise

Dy te vecantat e rendeishme te revolucionit islamik te Iranit ishin bazat e saja Islamike dhe Popullore ne kete kuader sistemi i kerkuar nga ky revolucion mori emrin Republika islamike ku ne te populli vepron lirisht e ne kuader te rrugeve te dhena nga islami, dhe se populli me kerkesen e vet kerkoi qe Islami te jete percaktues per fatin e tyre dhe kjo pasi vinte nga mprehtesia e tyre se ne kete kuader atyre u ishte dhene edhe miresia e kesaj bote dhe ne ate tjetren dhe se i jep nje rendesi te vecante rolit te popullit ne caktimin e fatit te vet. Vetem pak kohe pas fitores se revolucionit islamik Imam Khomeini (ra) e ftoi te gjithë popullin Iranian ne nje referendum. Populli i cili ne takime dhe demonstrata te ndryshme kishtet kerkuar venien e nje sistemi islamik ne Iran ne kete referendum me pjesmarjen e madhe te tyre kerkuan vendosjen e sistemit te Republikes islamike.

Ne te vertet duhet te themi se ne mesimet islamike theksohet shume ne lidhje me nderhyrjen e popullit ne caktimin e fatit te tyre. Kjo fe ka kerkuar nga njerzit qe te marrin pjese ne pune te ndryshme dhe te shprehin edhe mendimin e tyre duke i dhene nje rendesi te madhe mendimit te tyre. Zoti i Madherishem ka kerkuar nga profeti (s) qe te keshillohet me njerezit ne pune te ndryshme dhe ne Suren Shura nder epitet e besimtareve cileson keshillimin dhe nje mendjen. Nder mesimet e islamit per ti dhene nje ndikim te popullit ne fatin e tyre eshte edhe fakti se Zoti i Madherishem ka kerkuar nga njerezit dhe besimtares qe te mos rine indiferent e kundrejt atyre qe ndodhin pereth tyre dhe te tregohen te ndergjegjshem ne lidhje me zhvillimet dhe ngjarjet pereth. Rrespektimi i kesaj baze dhe sidomos ne lidhje me zyrtaret qeveritare dhe ata sundues dhe kjo ne kuptim se njerezit duhet te japin mendimin e tyre ne lidhje me veprimet e liderve te tyre dhe atje ku eshte e nevojshme duke perdorur mjetet e duhura te reagojne ndaj gabimeve te tyre.

Islami e njuh ne menyre zyrtare Lirine e njeriut, nderkohe qe te medhenjte e fese e kane theksuar disa here ne lidhje me lindjen dhe qenien te lire te njeriut dhe se liria eshte nje e drejte natyrore e Njeriut. Po ashtu ne fene islame eshte e pa pranueshme fakti i pranimit te fese me force dhe dhune dhe se cdo njeri eshte i lire qe te zgjedhi vet rrugen

e tije. Kur'ani i shenjte ne ajetin 256 te sures Bakare deklaroi: *Ne fe nuk ka dhune, rruga e udheheqjes nga erezia eshte e qarte.*

Ne kete menyre duhet te themi se ata te cilet i pranojne mesimet e fese islame per jetesen e tyre rrjedh nga fakti se ata i shikojne keto mesimi si te urta dhe te llogjikshme dhe se me to veprojne me deshire dhe me vullnetin e tyre.

Por ne lidhje me fjalen Liri ne fene islame, mund te themi se ajo eshte e perdorur ne nje menyre te tille qe te mos kete keqperdorim te sajje dhe qe te mos behet pengese e zhvillimit dhe progresit te njeriut. Me fjale te tjera Liria dhe vetvendosja e popullit ne sistemin Popullor Islamik eshte e vendosur ne kuader te ligjeve dhe vlerave te thena me larte dhe ne zemer te sistemit fetare dhe popullor islamik.

Sistemi Popullor fetare e sheh veten si nje forme e veprimit te vetvendojes se popullit. Ajetullah Khamenei Lideri Suprem i RII ne perkufizimin e sistemit popullor fetare deklaroi: Sistemi popullor fetare domethene votat e popullit ne kendveshtrimin e Islamit dhe me te njejtin respekt per te clen feja islame vendos per voten e pollit dhe per ndergjegjen e tyre. Feja islame i ka dhene nje pergjigjesi te madhe sundimtareve ne lidhje me popullin. Feja ne fakt nuk pranon ne asnje menyre sistemin diktatorial dhe shtypes. Lideri Suprem ne mesazhet e tija te ndryshme deklaroi: Sistemi Popullor fetare nuk eshte demokracia perendimore me ngyre islami pasi sistemi popullor fetare eshte ne baze te kerkesave vlerave dhe mesimeve te islamit.

Nga pikpmaja e qeveriave dhe medias perendimore e vetmja menyre e vendosjes se sistemit demokratik eshte demokracia perendimore. Por ne kundersizim me mendimet dhe pikpmajet e tyre vetvendosja e popullit mund te kete rruge dhe menyra te vecanta ku sistemi popullor fetar eshte nder me te pershtatshimit prej tyre. Ne kete sistem ne krahasim me sistemet e tjera ka me pak shperdorime te Lirise. Pasi ne kete sistem ka disa koncepte dhe elemente te caktuara te cilat parandalojne devijimet. Ne baze te ketyre koncepteve nje njeri i lire eshte i lidhur me pikpmajet edukative. Ne kete menyre qe nje person nuk i lejon vetes qe te shkele te drejten e nje personi tjetër apo te sulmoje nje vend tjetër. Ne kete menyre ne mund te themi se mesimet e fese islame jane ne kuader te rregullimit dhe te interesit te vertete te njeriut duke cuar keshtu ne Lirine se bashku me nje edukate te shendoshe.

Por ne demokracine Liberale te perendimit, liria nuk ka kufi dhe mbarim dhe ne shume vende ajo keq shperdorohet. Ne vendet perendimore megjithese ekziston liria ne shume raste ajo eshte ne kuader te interesave personale dhe pa vlere dhe ka dallime me interesin dhe kerkesat e njerzimit. Po ashtu kjo Liri perdoret ne kundersizim me interesat dhe synimet e njerzimit dhe ne emer te sajje behen shume veprime te pa pranueshme. Kjo ne menyre qe nje pjese e mire e veprimeve jo humane tashme ne perendim eshte kthyer ne nje Ligj Kushtetues. Nje nder to eshte njohja zyrtare e Homoseksualitetit dhe veprimet jo te ligjsme seksuale.

Nga ana tjetër zgjedhjet jane nje nga mjetet me ligjore per marrjen pjese te popullit ne jeten politike. Kjo menyre aktualishte eshte nder menytrat me te mira te njohura deri tani per pjesmarrjen e popullit ne te ardhmen e vet. Ne sistemin popullor fetare njerzit votojne duke e njohur mire me pare ne kandidat politik duke u larguar nga manipulimet mashtrimet apo rryshfet me leke pasi keto lloj menyrash e heqin ligjshmerin e zgjedhjeve. Ne sistemin popullor fetare ekzistojne disa koncepte dhe elemente qe njerzit duke i kushtuar vemendje atyre zgjedhin presidentin, deputetet e parlamentit apo edhe kandidatet e keshillit bashkiak. Roli i Udheheqsit ne Sistemin popullor fetar po ashtu eshte shume e madhe. Nder to edhe veprimet e tije cojne ne krijimin e

mekanizime te cilat bejen qe zgjedhjet te jene pozitive dhe te frytshme dhe ruajtjes se votes se popullit ne menyre qe te zgjidhet nje njeri i mire dhe me vlere.

Por ne sistemin demokratik perendimore ne zgjedhje te ndryshme fjalen e pare e kane te pasurit apo lobet e investitoreve. Cdo kandidat qe ka leke dhe nje pozite me te mire mundet qe te kete me shume reklame elektorale dhe me mashtrime te ndryshme te marri voten e popullit. Kjo ne fakt eshte nje blerje e votes se popullit me menyra te reja. Ne fakt zgjedhjet e fundit presidenciale te SHBA treguan me se miri kete dhe blerjen e votes se popullit, ne menyre qe Xhorxh W Bush per rizgjedhjene dyte te tije ka shpenzuar me shume se 250 milion\$. Po kjo teme duke i shtuar edhe propagandat hallakatese te medias Amerikane u be shkak qe ai te qendroje per te dyten here ne presidencen Amerikane. Kjo ne kohen kur Bush ne periudhene pare te presidences se tije shkaktoi shoqerise boterore i dha lufte mjerim gjakderdhje dhe popullit Amerikan pa sigurise dhe rinie ekonomike. Per kete arsye qe nje pjese e mire e shoqerise boterore shprehen keqardhjene tyre ne lidhje me rizgjedhjen per te dyten here te Bushit ne postin e presidentit Amerikan.

Aktualisht kur kane kaluar me shume se 27 vjet nga revolucioni islamik populli iranian ka shkuar me shume se 20 here ne menyre te lire ne kutite e votimit per te zgjedhur lideret e saje duke qene keshtu nje shembull i mire i sistemit popullor fetare. Ata ne menyre te lire dhe te vullnetshme zgjedhen presidentin e tyre. Ne te vertet nderperfitimet me te medha te revolucionit islamik eshte sistemi popullor fetare e cila perben shembullin dhe bazen me te mire te demokracise per popujte e tjere Muslimane.

Themelet e mendimit te Revolucionit Islamik

27 vjetori i revolucionit islamik fillon ne kohen kur ky revolucion ka kaluar faza krizash dhe sulme te shumta. Tani ky revolucion eshte fiksuar si nje levizje e qendrueshme dhe popullore ne bote. Ajo gje e cila revolucionin islamik e ka nxjerre kokelarte nga mesi i intrigave te shumta te armikut e qe kalon si nje fllad i fresket neper mendjen e opinionit boteror eshte natyra e vlerave dhe themelet e ketij revolucioni. Gje e cila qe ne fillim e ka dalluar kete revolucion nga revolucionet e tjera boterore. Revolucioni islamik u realizua ne nje kohe kur politikanet ne shtete boterore lumturine e njeriut e quanin si te vetmen fryt te materializmit dhe interesit personal. Me kete pikpamje morali dhe indetiteti i njeriut shkoi drejte harreses. Revolucioni islamik per kunder kesaj levizjeje mendore paraqiti kthimin drejte vetvetes, duke e ftuar njeriun drejte vlerave te tij. Zeri i revolucionit islamik thonte qe njerezit te mos rrinin sy mbyllur perballe vlerave te larta njerezore dhe te perpiqen per te vazhduar rrugen e profeteve te medhenj hyjnor si Hz. Musai a.s., Isaut a.s. dhe Muhammedi s.a.v.s. per te pasur dhe ne te njeten kohe duke perdorur teknologjine e re ne kuader te permiresimit te jetes dhe lumturise. Sot ne boten kur njeriu kerkon nje levizje drejte moralit dhe spiritualitetit ky aspekt shpirtor i revolucionit islamik i fal atij freski dhe shpaloset si nje levizje me ide te reja dhe rrugezgjdhje te shumta perballe kombeve. Mishel Fuko, teoricien francez lidhur me kete thote: shpirti i revolucionit islamik gjendet ne kete realitet se iranianet ne kuader te revolucionit kerkonin krijimin e ndryshimit ne vetvete. Qellimi kryesor i tyre ishte krijimi i nje ndryshimi rrenjesor ne ekzistencen personale dhe shoqerore jeten civile dhe politike si dhe ndryshim ne mendim. Iranianet perpiqeshin ne shkaterrimin e pervojave dhe menyren e jeteses se tyre e ne kete menyre gjeten menyren e reformes ne islam. Islami per ata ishte dhe nje ilac personal por edhe nje ilac per sherimin e masave shoqerore. Ne fjalimin e Fukos shikojme natyren kryesore te revolucionit islamik ku

eshte theksaur te qenurit islamik te tij. Revolucioni islamik duke u bazuar tek Zoti, duke u mbeshtetur tek mendimet e larta islame keto mendime i beri te besueshme per boten, se islami si feja me e plote mund t'i fale lumturi jetes se njeriut. Sot bota ka kuptuar se islami nuk eshte vetem forme e rregullave morale por ai eshte dhe formues i jetes njezore. Islami mund te themeloje nje pushtet i cili te siguroje interesat materiale shpirtore te njeriut dhe njekohesisht me mireqenien materiale t'i fal njeriut qetes shpirtore dituri dhe dije. Na baze te kesaj revolucioni islamik duke u frymezuar nga mesimet e islamit i kushton vemendje nevojave shpirtore dhe vlerave morale te njeriut dhe nga ana tjeter ne turmat e njerezve ai perforteson besimin fetar duke u mesuar atyre besimin ne vetvete. Ne kete menyre revolucioni dha nje imazh te pershtatshem te islamit lidhur me kushtete e kohes dhe ky veshtrim i ri tregoi se me kundershtrim me mendimet e disa dijetareve dhe sociologve perendimor shoqeria njezore nuk mund te ece drejte sekularizmit. Revolucioni islamik ne themelimin e pushtetit fetar i vuri nen ndikim popujt e botes. Nje nga vecorite e tjera te revolucionit islamik eshte dhe te qenit i pavarur i tij. Revolucioni islamik u ngrit ne baze te mohimit te sundimit te superfuqive boterore dhe po ashtu po e vazhdon kete rruge. Ky revolucion qe nga ditet te fillimit te levizjes se miliona njerezve kunder regjimit te mbretit pati si qellim politik te tij pavarsine lirine dhe shkeputjen nga sundimi i lindjes dhe perendimit. Ky qellim u paraqit nen parrullen as lindje as perndim vetem republike islamike. Dhe pas fitores se revolucionit u vazhdua e njejta rruge edhe ne mardheniet e jashtme te Republikes islamike te Iranit. Mohimi i sundimit rrjedh nga thellesia e besimeve islamike. Ne baze te mesimeve islamike eshte e nevojshem besimi ne Zot si dhe mohimi i pushtetit te pafeve shtypesve dhe agresoreve. Ne Kur'anin e Madherishem ne surene Nisa ne ajetin 141 thuhet: *Zoti kurre nuk i ka dhene rruge sundimit te pafeve mbi besimtarete*. Tani, sot kalojne 27 vjet nga jeta e revolucionit islamik dhe beteja me superfuqite sunduese akoma do te mbetet qellimi kryesor i revolucionit. Cdo kush e di qe nese republika islamike e iranit do ta u le koken perballe superfuqive te huaja shume prej problemeve te tanishme nuk do te lindin, por duke ditur se ruajtja e pavarsise dhe ecja drejte lirise eshte vlere e panderrueshme dhe e pelqyeshme per cdo njeri te lire populli iranian per kunder te gjitha ketyre presioneve nga ana e armikut qendron koke lart. Ne kuader te ndikimit te kesaj qendrese edhe muslimanet e botes tani po u bejne qendrese pushtimit dhe agresionit. Revolucioni islamik duke u mbeshtetur ne besimin tek Zoti u ka treguar popujve te botes rrugen e lavdise dhe nderit dhe ka treguar se per te arritur ne liri dhe madhetine njezore asnje arme nuk eshte me e fuqishme sesa besimi ne vetvete. Rafael Gomespara gazetar spanjoll revolucionin islamike quan nje ndryshim themelor ne menyren e te luftuarit, dhe thote revolucioni islamik e ka provuar se arritja e lirise dhe zhvillimi i kombeve te botes se trete eshte i mundshem vetem ne besimin ne Zot dhe luftimin direkt te ideve individualiste dhe egoiste te botes perendimore. Perpjekjet per zgjerimin e drejtesise dhe lufta ndaj shtypjes jane nga themelet e tjera te revolucionit islamik. Drejtesia zhduk dallimet klasore dhe shperndan ne menyre te drejte mundesite dhe te ardhurat dhe njerezit perfitojne kushte te perbashketa per zhvillimin dhe shpalosjen e talenteve vetiake. Ajetullah Homeini duke theksuar mbi drejtesine ne revolucionin islamik thote cdo levizje drejtesie njezore eshte nje mase e marre drejte vendosjes se ligjit dhe ecurise natyrore te botes, ne baze te kesaj edhe kombi i madh iranian qe nga kohe kur vuri kembe ne skenen e betejes drejte lirise stabilitetit dhe drejtesise.

Sa me shume qe kalon mbi jeten e revolucionit islamik te gjitha behemi deshmitar se ky revolucion e ndjek rrugen e zhvillimit te tij pa ju shmangur ketyre rregullave. Nga ana

tjeter ekspansionistet boteror sidomos shtepia e bardhe thurin intriga pa ndalim per te parandaluar mendimet e larta te islamit dhe idealet e revolucionit islamik. Por ne kundershtim me propaganden anti islame dhe sulmet kunder islamit, islami e ka hapur vendin e tij ne zemrat e njerezve dhe levizja e pavarsise se revolucionit islamik u jep shembuj dhe drite kombeve te tjera te botes.

Progresi shkencor dhe teknik i Iranit ne kuader te Revolucionit Islamik

Ne boten e sotme shkenca dhe teknologjia po perparon me shpejtesi te madhe dhe vende te ndryshme te botes perpiqen per te arritur kete progres. Perpara Revolucionit islamik te Iranit sistemi shtypes pahlevi ne vend qe te conte perpara zhvillimin shkencor ne vend ai e lidhi ate me teknologjine e huaj. Por revolucioni islamik i Iranit beri te mundur qe shkenca dhe teknika te lidhen me besimin e popullut ne shkence dhe dije. Ky Revolucion duke u mbeshtetur ne mesimet islamike, progresin e dijes e konsideron si nje nga vlerat me te larta duke ftuar shkenctaret per dije te teknika te reja. Ne kete kuader rikujtimi i qytetrimet te larte islamik i cili per disa shekuj me rradhe ka qene krijuesi i shkencave te ndrsyhme ishte elementi baze i cili i dha shprese popullit musliman te Iranit ne perpjekjet e tij te shumta per te arritur zhvillim ne shkence dhe teknologji. Fitorja e fuqishme e Revolucionit islamik ne Iran ka qene nen presionet e embargos amerikane dhe kufizimet e vendeve te tjera perendimore kunder Iranit. Per kete arsye, lindi nevoja per investim me te shumte ne planet e rendesihme shkencore dhe ekonomike. Kjo nevoje i dha shtytje rrjedhjes se progresit shkencor e teknologjik ne Iran. Nje nga hapat me te rendesihme ne kete kuader eshte dhe perpjekja per zhdukjen e analfabetizimit ne Iran. Imam Khomeini duke vene re kete nevoje krijui levizjen arsimore dhe ftoi organet e tjera qeveritare qe te bashkepunojne ne luften kunder analfabetizmit. Nga perpjekjet e bera aktualisht perqindja e te arsimuarve ne Iran ka arritur ne 86% dhe levizja arsimore e Iranit deri tani ka marre mjaft cmime nga organet e rendesishme nderkomebatre si UNESCO. Nga ana tjeter numri i studenteve irانية ne krahasim me periudhen pararevolucionare eshte rritur me 15-16% duke kapur numrin e 2 milion e 400 mije studenteve. Gjithahstu 100 mije studente aktualishte ndodhen ne stadin e specializimin dhe doktorrates. Ne kete menyre nje shume e madhe specialistesh punojne Brenda vendit dhe kane nje rol mjaft te rendesihsem ne zhvillimin e vendit.

Sot nje nga specifikat percaktuese e nivelit shkencor ne vend jane artikujt e shumte studiuvesve irانية te botuar ne revistat nderkombetare. Ne vitin 2004 specialistet dhe kerkuesit irانية kane botuar ne revistat nderkombetare artikuj te shumte ne nje numer prej 3200 te tille. Kjo shume eshte e papare ne vendet islamike. Dr Tafiku, minister i arsimit te Iranit disa kohe me pare ka theksuar se Irani ze nje vend mjaft te larte ne nxjerrjen e artikujve mjaft shkencore dhe ne disa dege shkencore si bioteknologji dhe nanoteknologji ze vend te pare ne bote. Ai po keshtu thekson se 10 dijetare irانية jane nder dijetaret me te mire ne bote. Nje nga shkaqet e rritjes se fuqise shkencore te R.I.I eshte kembengulja i funksionareve te larte te kesaj republike si lideri suprem Khamenei per nevojen e perkushtimit ne shtimin e dijes dhe shkences. Ai eshte i mendimit se dijetaret, profersoret dhe studentet irانية nuk duhet te bejne vetem perkthime te artikujve perendimore por ata duhet te japin mendime dhe pikepamje te reja ne dege te ndrsyhme shkencore. Lideri supreme i Revolucionit islamik te Iranit ne nje leter drejtuar kerkuesve dhe dijetareve irانية u ka kujtuar atyre nevojen e perkushtimit ndaj dijes duke theksuar se prodhimi i dijes dhe mendimit duhet te kthehet ne nje vlere te

pergjithsme neper universitete dhe keto mendime duhet te realizohen nga zbatuesit. Nje nga mjetet qe tregon perparimin shkencor te Iranit ne shkolla boterore te Iranit jane olimpiadat. Nxenesit iraniane cdo vit duke marre pjese ne olimpiadat boterore te fizikes, matematikes, kimise, biologjise dhe kompiuterit kane marre cmime te pelqyeshme gje e cila kjo ne krahasim me vendet e tjera te botes se trete eshte unike. Nxenesit iraniane ne keto fusha shkencore deri tani kane arritur te marrin 60 medalje ari, 114 argjendi dhe 72 bronxi, duke e futur keshtu Iranin ne mesin e 10 vendeve te pare te botes. Vitin e kaluar R.I.I ne olimpiaden boteror te fizikes zuri vendin e dyte dhe ne ate te kompiuterit vendin e 5. Nje nga zhvillimet shkencore te dijetareve iraniane te mbeshetur ne revolucionin islamik eshte dhe energjia atomike. R.I.I me pasurimin e uraniumit me qellim perdorimin paqesor te energjise atomike ne fusha te tilla si mjekesi dhe shendetesi, rritjen e prodhime bujqesore ka arritur mjaft suksese. Sidomos per faktin se energjia berthamore eshte zevendesuese e energjise se fosileve. Energjia e fosileve eshte ndotese dhe nga ana e burimeve eshte e kufizuar. Por qeverite perendimore si Amerika e akuzojne Teheranin se ky i fundit ka qellim qe te perdore energjine atomike per qellime ushtarake. Kjo ndodh ne nje kohe kur te gjithë zyrtaret e R.I.I i kane hedhur poshte keto akuza dhe keto pretendime te Amerikes nuk i kane mbeshetur as inspektoret e Agjencise Nderkombetare te Energjise Atomike. Me gjithë keto presione te Amerikes, populli iranin vazhdon rrugen e tij drejt dijes. Lidhur me kete Ajetullah Khamenei thekson; perpjekjet per te arritur energjine berthamore dhe teknikat e tjera ne Iran jane ne kulmin e tyre dhe kjo eshte nje detyre e rendesishme kombetare.

Nje tjetër arritje shkencore e Iranit qe ka habitur boten eshte perfitimi i iranit nga prodhimi, shtimi dhe mbajtja e qelizave themelore. R.I.I eshte vendi i 10 qe ka arritur kete teknologji. Qelizat baze kane mundesine e riprodhimit si dhe te krijojne lloje te ndrsyhme qelizash dhe indesh te cilat perdoren ne kurimin e shume semundjeve te pakurueshme. Kjo eshte nje nga ndrsyhimet thelbesore ne mjekesi.

Deri vitin e kaluar ne iran nga qelizat baze jane prodhuar qelizat e gjakut dhe insulines te cilat perdoren per kurimin e semundjeve te ndryshme.

Kercenimet e njepasnjehsme te Amerikes kunder kombit iranian jane bere shkak qe te rinjte studiues dhe kerkues te vendit te krijojne nje teknologji ne fushen ushtarake per tu perballur me nje sulm te mundshem Iranian.

Gjate fitores se Revolucionit islamik ne Iran Amerika ka ndaluar eksportimin e pjeseve te armeve te saj ne Iran, por specialistet iraniane ne saje te perpjekjeve te shumta kane mundur te riprodhojne disa pjese. Perpjekjet e specialisteve iraniane kane arritur ne ate grade qe irani pa mbeshhtejen e asnje vendi mund te prodhoje avione ushatre, helikoptere, nendetese, tanqe etj. Nje tjetër arritje ne fushen e industrise se mbrojtjes eshte prodhimi i raketave te perparuara toke ajer. Ne kete kuader Irani disa kohe me pare ka prodhuar raketën Shahab 3 me nje rreze prej 2 mije km qe tregon fuqine shkencore dhe teknologjike te Iranit.

Ne pergjithesi pas fitores se revolucionit islamik ne Iran dhe me nderprerjen e nderhyerjeve te huaja ne vend ka bere arritje te medha ne fushen e dijes dhe shkences dhe ajo cka u tha me siper eshte vetem nje pike e arritjeve ne kete vend.

Revolucionit Islamik dhe prezantimi i qarte per Islamin

Te qenurit islamik te revolucionit te Iranit, eshte nje nga elementet me te shkelqyera te tij qe e dallon ate nga revolucionet e tjera. Kjo vecori e revolucionit islamik, ka patur ndikime te shumta ne boten islame dhe marredheniet nderkombetare. Tani lind pyetja se

perse idete e revolucionit te Iranit kane ndikuar kaq shume duke patur dhe nje vemendje te madhe.

Profeti i nderuar i islamit Hazreti Muhammedi (s) solli nje fe shume te nderuar per njerezimin duke i treguar atij rrugen e lumturise dhe shpetimit. Profeti ne nje hadith drejtuar Ummetit te tij thote; Une do ju le trashegimi dy gjera te cmuara, Nje eshte Kurani dhe tjetra eshte farefisi im. Keshtu dhe revolucioni islamik i Iranit duke ndjekur vijen e ketyre dy gjerave te shtrenjta i paraqiti botes fytyren e vertete dhe te paster te islamit. Ky lloj islami ne fjalorin e Imam Khomeinit themeluesit te R.I.I quhet Islami i paster Muhamedian.

Kur'ani eshte udhezuesi me i larte per njeriun drejt rruges se lumturise ne kete bote dhe ne fundit te saj dhe prandaj vemendja kushtuar permbajtjes se tij si dhe zbatimi i udhezimeve te tij eshte shume fitimprurese per njeriun. Perpara revolucionit islamik te Iranit, per shkak te largimit nga mesimet e Kur'anit shume prej myslimaneve ishin indiferente dhe te varur prej te tjereve. Revolucioni islamik i Iranit u be shkak qe drejtimi konstruktiv i Kur'anit per njeriun te futet brenda jetes se popullit duke i falur muslimaneve shpirtin e besimit ne vetvete.

Levizja e furishme dhe islamdashese e popullit iranian ne kuader te revolucionit islamik e ndrsyhoi mendimin e botes lidhur me fene dhe u be shkak qe islami te njihej si nje fe e gjalle dhe aktive ne shoqerine boterore. Ndersa perpara revolucionit, islamit i kushtohej rendesi si nje fe individuale. Imam Khomeini nje pjese te madhe te mesimeve dhe vlerave te kesaj feje madheshtore e lidhi me ceshtjet kulturoro-sociale dhe marredheniet ekonomiko-politike dhe ne drejtimin e pushtetit. Ai theksonte se sipas pikpamjes se islamit feja nuk eshte e ndare nga politika, por ajo eshte drejtuese e politikës dhe pushtetit drejt paqes dhe miresise. Imam Khomeini vendosjen e drejtesise, pavaresine e kombeve, mohimin e sundimit te te huajve i shikonte si baza te islamit dhe duke ndjekur keto rregulla e coi revolucionin drejt fitores duke paraqitur keshtu nje imazh te qarte te kesaj feje hyjnore.

Revolucioni islamik tregoi fytyren e arsyes, ekuilibrit dhe gjallerine e islamit. Ne islam nuk ka vend per fanatizem dhe injorance. Ummeti i cili eshte i ndricuar dhe i vetedijdhem dhe qe leviz ne drejtim te duhur nuk e ndjek rrugen e ekstremizmit, eshte i bashkuar dhe ecen drejt lavdise.

Revolucioni islamik ishte ndricues i pozites se larte te gruas ne islam. Vemendja kushtuar rolit te ndjeshem te gruas ne shoqeri, pjesmarrja massive e tyre si dhe shfaqja e aftesive te gruas ne shoqeri e politike u be shkak qe grate ta shohin islamin si mbrojtessin e tyre me te rendesishem. Gjate revolucionit islamik shikimi i femres si nje mjet ra shume dhe grate duke marre mesim nga grate e larta te islamit, nga njera ane u perpoqen ne edukimin e familjes dhe brezit te ardhshem dhe nga ana tjetere pjesmarrja e tyre ne shkence, kulture e art e rriti ndjeshem poziten e tyre si qenie njerezore.

Zakonisht jane dy gjera te cilat qe nga shfaqja e islamit e deri me tani e cjerrin fytyren e paster te tij te cilat jane injoranca dhe fanatizimi. Keshtu nje grup i cili ngrihet per te mbrojtur kete fe perdor shume masa te rrepta dhe ekstreme per kete gje te cilat e demtojne shume madheshtine e islamit. Imam Khomeini paralajmeron keshtu; sot nje grup njerezish ngrihen duke ndermarre akte te tilla qe demtojne rende fene, revolucionin dhe sistemin a thua se nuk kane pune tjetere. "Nje shembull i qarte i kesaj gjeje eshte grupi i Talebaneve i cili per nje fare kohe sundoi mbi Aafganistanin.

Grupi fanatik i Talebaneve nen emrin e islamit i vuri njerezit nen nje presion shume te madh duke mbyllur shkollat dhe shume qendra te tjera kulturore. Ne kohen kur islami eshte feja e paqes dashurise dhe dijes. Islami eshte i pushtuar nga llogjika, arsyeja dhe

ekuilibri. I fton njerezit drejt njohurive dhe per cdo ceshtje jep pergjigjen e duhur ne baze te kuhsteve te kohes. Ajetullah Khamanei duke i ftuar njerezit drejt arsyes thote; Dekadencia behet shkak i vjetersise duke i humbur dhe vlerat e saj. Vjetersia sjell rrenim.

Nje rruge tjeter ekstremiste eshte perpjekja per ta krahasuar islamin apo futur ate ne shkolla te ndryshme mendimi. Sot ne boten islame veme re persona te cilet duan ta fusin islamin nen mengjen e qyteterimit perendimor dhe kembengulin ne ceshtjet ku ne te cilat islami dhe perendimi nuk jane dakort duke dhene vlerat e islamit ne te mire te vlerave perendimore. Keto persona nuk e kuptojne se islami eshte nje trup i vetem i bashkuar dhe i pavarur dhe ai nuk mund te ndahet ne copa sipas shijeve te disa njerezve. Revolucioni islamik e beri te qarte se islami duke ruajtur bazat e tij ka shume kapacitet per tu perballur me sfidat e kohes se sotme, e nuk eshte nevojshme te perdore rregulla te tjere.

Ne kete mes, qeverite perendimore dhe aparatet e tyre te propagandes nuk e shfaqin fytyren e vertete te islamit dhe luftojne me revolucionin islamik te Iranit qe eshte zeri i tij. Keshtu mediat perendimore perpiqen qe me ane te imazhe si ato te Talebaneve te japin gjoja fytyren e vertete te islamit. Kjo propagande, elementet e tille si terrorizmi dhe kriminelet e pa llogjikshem mundohet ti paraqese si perfaqesuesit e muslimaneve ne menyre qe ti japin botes nje imazh sa me barbar dhe te eger per muslimanet.

Por jashte propagandes mashtruese perendimore, islami si nje fe e gjalle, e afte dhe ndricuese ka terhequr vemendjen e shume dijetareve dhe drejtesidashesve dhe revolucioni islamik perpiqet qe ta mbaje te paprekur islamin.

Irani, gur qendrese perball neokolonizmit

Perballja e Amerikes me revolucionin islamik gjat ketyre 27 viteve ka qene nje nga ngjarjet me delikate dhe te rendesishme qe ka ndikuar ne shume ne ceshtjet rajonale dhe nderkombetare. Revolucioni islamik i Iranit, gjate gjysem shekullit te 20, arriti fitore ne kushte te tilla kur bota ishte e ndare ne dy sisteme. Ne keto kushte populli iranian, duke themeluar pushtetin islamik qe ishte jashte kornizes se dy sistemeve te botes se asaj kohe i mohoi njekohesisht te dyja keto sisteme. E thene ndryshe deri ne fitoren e revolucionit islamik te Iranit, nuk mund te imagjinohej nje sistem politik i bazuar ne fe dhe njekohesisht i pavarur nga blloku lindor dhe nga perendimi. Keshtu fitorja e revolucionit islamik ne Iran, qe ne fillim u perballe me armiqesi nga ana e dy sistemeve, si ai lindor dhe ai perendimor, sidomos nga qeveritaret amerikane. Fitorja e ketij revolucionit i dha fund pergjithmone sundimit 25 vjecar te Amerikes ne Iranit. Por Irani per shkak te arsyeve te ndryshme politike, ekonomike dhe ato te sigurimit, ka nje pozite te vecante ashtu edhe nga ana gjeografike ne rajon duke u llogaritur si nje ure lidhese midis perndimit dhe lindjes. Por pas rrezimit te Bashkimit Sovjetik ajo doli si nje ure lidhese midis jugut dhe veriut. Keshtu qe Irani nuk eshte nje shtet qe Amerika t'i mbylle syte lehte perballe tij. Qeveritaret amerikane gjate 27 viteve te kalauara jane perpjekur qe me ane presioneve te ndryshme ta detyrojne republiken islamike te Iranit, te ndjeke politikat e tyre dhe njekohesisht armiqesia e Amerikes kunder Iranit pas ketij revolucioni ka qene aq e thelle dhe e madhe saqe shume pak njerez ne bote kane informacione te pakta lidhur me kete gje. Ne te njejten kohe qendresa e popullit Iranian perballe qeveritareve amerikane, ka terhequr vemendjen e popujve te botes. Keshtu shume prej analisteve dhe teorcienteve politik, te cilet jane marre me studimin e natyres dhe te vecantave te revolucionit islamik me qellim qe ti pergjigjen pyetjes se cili eshte

shkaku qe Irani pas kalimit te 27 viteve ti qendroje akoma besnik vlerave te revulucionit islamike perballe intrigave dhe kompleteve te kolonizatoreve boteror duke u kthyer ne nje gure qendrese e ketyre te fundit? Qeveria amerikane, duke marre masat me te rrepta te embargos ekonomike dhe te armatimit, eshte perpjekur qe te dobesoje nga brenda republiken islamike per ta cuar ate drejte shembjes. Ne kuader te ketyre politikave Washingtoni eshte perpjekur qe duke perdorur pretekse te tilla si terrorizmi, shkelja e te drejtave te njeriut dhe perpjekjet e Iranit per te arritur armet e zhdukjes ne mase, ta ktheje opinionin boteror drejte vetes. Ne skenen rajonale gjithashtu udheheqesit e shtepise se bardhe duke dhene nje imazh per Iranin vendeve e rajonit, jane perpjekur qe te terrheqin drejte vetes cdo lloj bashkepunimi me vendet e rajoni me qellim nderprejren e marrdhenieve me Iranin. Por, Irani me ane te politikave te tij paqeruajtese eshte perballur me politikat e urryera te Amerikes ne rajon dhe duke nxjerre teorine e dialogut midis civilizimeve eshte njohur ne bote si burim i ruajtjes se paqes. Pas perfundimit te luftes se ftohte dhe rrezimit te Bashkimit Sovjetik, Amerika eshte perpjekur qe ta nxjerre veten si udheheqesi Sovran i botes duke i detyruar shtetet qe te ndjekin politikat e saj. Irana ne kete mes ishte nga shtetet e pakta ne bote i cili nuk ju dorezua grykesise se liderve te shtepise se bardhe. Pavarsia e Iranit ne fushen e politikes se jashtme, eshte bere shkak i shtimit te urrejtjes se Washigntonit ndaj republikes islamike te Iranit. Po keshtu nje nga qellimet e medha te Amerikes gjate 27 viteve te fundit ka qene ky qe me perdorimin e te gjitha mundesive ne arenen nderkombetare dhe rajonale te behet pengese e kthimit te republikes islamike te Iranit ne nje shembull per vendet e tjera. Por populli Iranian duke u mbeshtetur tek fuqit e tij kombetare dhe tek besimi ne Zot, leviz drejete aspiratave te tij dhe tani ka dale si nje fuqi ndikuese ne skenen nderkombetare dhe ndryshimet rajonale aq sa Amerika nuk mund te mos e marre me parasysh Iranin. Pervec kesaj edhe presionet dhe kufizimet qe i ka vene Amerika per te dobesuar Iranin, nuk e kane ndalur popullin Iranian i cili duke patur besim tek fuqite e tij e brendeshme ka arritur suksese ne ekonomi, shkence teknologji madje dhe ne skenen boterore. Aftesia shkencore e talenteve te reja iraniane, ka hapur rrugen per te arritur teknologjine e zhvilluar atomike e cila u shoqerua edhe me zhurmen e madhe qe bente Amerika. Ne te njejten kohe nje ceshtje e rendesishme eshte dhe vetedija e popullit Iranian lidhur me ndryshimet nderkombetare sidomos njohja e iranianeve me natyre e intrigave dhe qellimet e Amerikes duke mos ju nenshtruar mashtrimeve te armikut. Ashtu sic thekson dhe lideri suprem i revulucionit islamik, Ajetullah Khamenei, superfuqite boterore pas kolonizimit te vjeter dhe atij te ri tani perpiqen qe me ane te propagandes t'i ofrojne botes nje imazh te ri te kolonizimit. Gjate periudhes se kolonizimit te vjeter, vendet ekspansioniste nderhynin direkt ne shtete e dobeta te botes se trete duke marre ne kontroll drejtimin e puneve gje e cila vazhdoi deri ne fillim te shekullit te 20 dhe pastaj u vu re nje menyre e re per kolonizimin e vendeve. Ne kete faze kolonizoret duke vene ne pushtete elementet e tyre ne shtetet e botes se trete, kerkonin sigurimin e qellimeve te tyre ne keto shtete. Por sigurimi boteror e ndryshoi kete ecuri dhe ka filluar nje menyre te re ku hazreti Ajetullah Khamenei ate e quan si faza e pas neokolonizimit. Nderhyrjet e Amerikes ne Afganistan dhe Irak, jane shembujt e kesaj faze te cilat u zbatuan nen parrullen e lirise, demokracise dhe te drejtave te njeriut. Por sjellja cnjerezore e Amerikes ne burgjet Guantanamase dhe Abu Gurejb, llogariten si pasojat e kesaj faze. Por kundershimit masive boterore dhe politikat e nje aneshme te Amerikes kane treguar se natyra e superfuqive te tilla si Amerika dhe Anglia eshte e njohur tashme nga bota. Ne kete mes populli Iranian duke patur nje udheheqje te ditur dhe te prere jo vetem qe nuk do ti nenshtrohet politikave mashtruese te Amerikes por ai do te

luftoje edhe me shume natyren e qellimeve te saj. Populli dhe qeveria e Iranit gjate ketyre viteve te fundit me vullnet te forte dhe vetedije te plote kane arritur qe te jene boshti i nje levizje te madhe boterore kunder sistemit kolonizator dhe jane kthyer ne gure qendrese perballe armiqesive te udheheqesve te shtepise se bardhe. Kjo ceshtje eshte nje nga arritjet e medhaja te revolucionit islamik.

Revolucioni Islamik dhe lulezimi kulturor dhe artistik

Brenda njeriut gjendet deshira per te ekzistuar dhe deshira tjeter per tu zhvilluar. Sigurisht qe prirja e njeriut per progres eshte shume e forte. Duke patur parasysh se njeriu priret drejte zakonit dhe qendrimit ndryshimet historike per te nuk japin rruge tjeter pervec revolucionit. Revolucioni eshte nje ndryshim i rradhes dhe ndodh papritmas duke i rrezuar te gjitha zakonet dhe rregullat e mepareshme. Jeta e njeriut eshte e shoqeruar me disa zakone dhe vese te cilat e ftojne ate drejte qendrimit dhe revolucioni eshte nje rrjedhoje per te cilen njeriu ka nevojje.

Me siper eshte nje pjese e shkrimeve te deshmorit Sajed Murteza Avini, artist dhe shkrimtar bashkohor Iranian i cili ka te beje me rendesine e revolucionit ne jeten e njeriut. Ne tone do te flasim lidhur me kulturen dhe artin si dhe ne rolin konstruktiv ne ndryshimin rrenjesore dhe cilesor gjate ketyre 27 vjeteve.

Kultura dhe arti, jane mjete te shprehjes se qellimit te njeriut te ditur, dhe dy elemente te cilet kane nje rol baze ne fortesimin kulturor dhe artistik te nje kombi. Elementi i pare jane ndjenjat, idealet dhe mendimet e artisteve, poeteve dhe shkrimtareve, te cilet jane te ndikuar nga ceshtjet ekonomike, politike, shoqerore qe gjenden ne shoqeri. Elementi tjeter eshte vepra artistike ku ajo qe ndjehet shprehet me ane te saj. Cdo revolucion kudo qofte i bazuar, ndikon ne shtresat kulturore te shoqerise duke krijuar dhe poezine dhe artin e tij te vecante. Padyshim qe revolucioni islamik i Iranit, nuk eshte i pavaruar nga kjo gje. Vet, dija e shoqerise, kthimi drejte vetevetes dhe shmangia e ceshtjeve imponuese dhe imorale, jane disa nga shembujt e ketij ndryshimi kulturor. Revolucioni islamik, gjate te gjitha shtresave dhe aspekteve kulturore te shoqerise, si letersia dhe arti, ka patur ndikim te madhe duke sjelle edhe ndryshime te shumta. Teatri, kinemaja, muzika, piktura, grafika drejtshkrimi, karikatura dhe dhjetra dege te tjera artistike, kane qene te ndikuara nga revolucioni islamik dhe aspiratat e tij. Arti lindi nga shtresat dhe klasat e vecanta te popullit, duke marre pjese perkrah popullit ne skenat e betejave popullore dhe fitores se revolucionit islamik, gjate luftes se imponuar te Irakut kunder Iranit dhe gjate periudhes pas luftes, duke krijuar vepra ne ngritjen e krenarise dhe shfaqjen e realitetit. Duke u hedhur nje veshtrim veprave artistike revolucionare gjate gjysem shekullit te kaluar, mund te thuhet se arti islamik eshte nje art qe lufton fuqishem kunder injorances bestytnive dhe fanatizmit te verber te kohes. Arti i cili duke u mbeshtetur ne mendimin islam, cliron njeriun nga cdo lloj shtypje dhe padrjetesie. Ky art i ka rrenjet ne drite dhe dashuri dhe ecen ne detin e arsyes dhe njohjes. Artistet Iranian, pas revolucionit islamik nuk e pane artin vetem ne aspektin estetik me kuptimin arti per hir te artit. Por ata duke i kushtuar vemendje nevojave estetike te njeriut, shfaqen vlera me te larta njerezore dhe arriten qe artin ta kthejne ne nje element aktiv ne mesin e shoqerise. Keshtu pas revolucionit, mendimet perndimore u lane ne harrese, duke u zevendesuar nga besimet te mbeshtetura ne kulturen kombetare dhe ate islamike. Artistet e rinj, sidoms gjate kesaj periudhe u priren me shume drejte stileve dhe menyrave tradicionale duke i miksuar ato me stilet moderne. Kjo gje tregoi kthimin drejte identitetit kombetar ne te njejten kohe duke perdorur metodat e soteshme. Nder

artet me te rendesishme te Iranit mbas revolucionit mund te permndim kinemane, muziken dhe letersine. Keto arte kane arritur ne nje pozite aq te larte saqe nuk mund te krahasohen me ate te para revolucionit. P.sh. kinemaja iraniane ne vitet e fundit ka arritur mjaft suksese ne nivel boteror. Te gjitha keto, rrjedhin nga veshtrimi njerezor dhe mesazhi per dashuri dhe jete qe i jep kjo kinema. Vemendja sociale dhe shpirtore, i ka dhene nje veshtrim te ri dhe lulezim mendjes se femijeve dhe adoleshenteve, ceshtjes sociale sidomos ato te gruas, solidarilizimi i njerezve te shtypur dhe te varfer ne te gjithë boten, jane disa nga temat me te rendesishme te filmave kinematografik te viteve te pas revolucionit islamik. Sipas specialisteve flitet se kinemaja iraniane, eshte ambasador i nje atmosphere te re ku artistet aty mund te marrin fryme dhe prandaj ne cdo vend qe shfaqet kjo kinema te sjell nje ndjenje te jetes. Perverc kesaj edhe nga ana sasise, filmat Iranian kane marre pjese ne festivalet te shumta, shfaqe publike dhe transmetim neper kanalet televizive ne nivel nderkombetar ku ne vitin 2003 ato kapin shifren 1400 raste te tilla. Libri po keshtu ecen me te njejtin hap te tilla si shtypi, televizioni, kinemaja dhe teatri. Njohja e njeriut me librin dhe mesimi nga ai eshte shume e hereshme. Perverc rolit te shkrimtareve dhe perkthyesve ne rrjetin kulturore te cdo shoqerie, gjithë secili e ve re mire kete rol edhe ne Iran. Ne baze te statistikave republika islamike e Iranit, nga pikpamja e produkteve kulturore ne krahasim me shetet e tjera te nivelit permaban kushte me te mira. Gjate ketyre dhjete viteve te kaluara nga 7500 tituj librash nga fillimi I dhjetevjecarit eshte arritur ne 21 mije tituj librash. Po keshtu librat e botuar gjate vitit te kalaur ne krahasim me dhjete vitet e kaluara kane patur nje rritje prej 238%. Ajo cka u tha me siper ishte nje shembull i vogel i madheshitise se ngjarjeve qe ndodhen ne Iran mbas revolucionit islamik. Ndoshta mund ta krahasojme me nje ajsberg pjesa me e madhe e te cilit nuk shihet pasi ndodhet ne oqean. Viteve te ardheshem pa dyshim qe arti do te lulezoje me shume. Nje njeri i ditur lidhur me te ardhmen thote: bota e neserme nuk do ti takojë me perendimit dhe te gjitha ndryshimet tregojne kete fakt, se perndimi ka mbetur ne vend numero. Amerika dhe Europa, mbas dy shekujsh iluminizmi dhe nje shekull progresi industrial, ka arritur ne ate fund qe kane arritur te gjithë qyteterimet pergjate historise. Besimi eshte shpetimtari i botes se neserme ashtu sic u be shpetimtar i Iranit dhe revolucionin islamike, beri burim te nje revolucioni shpirtoror dhe fetar ne te gjithë boten.

Arritjet e revolucionit islamik

Keto dite RII po feston pervjetorin e 27 te fitores se revolucionit islamik ne vitin 1979. Kjo ishte arsya qe na motivoi ne te benim nje renditje te aritjeve qe irani ka bere pas revolucionit ne sektore te ndryshem ne nje program me dy pjese. Ne edicionin e pare ne do te fokusohemi ne ceshtjet politike, kulturore dhe ne arritjet ushtarake dhe te gjithë edicionin e dyte do te flasim lidhur me arritjet ekonomike te cilat kane nje status te vecante ne iran, i cili eshte nje vend i pasur me burime.

Nje nga arritjet me te medha te revolucionit islamik te iranit te vitit 1979 ishte perfshirja e islamit ne te gjitha aspektet, gje nga e cila muslimanet e kombit Iranian ishin te privuar nen rregjimin Pahlavi. Ky concept islamik hapi rrugen per zgjerimin e marredhenieve mes iranianeve dhe kombeve te tjera myslimane neper bote. Nepermjet revolucionit islamik kombi Iranian mundi qe te perzere arrogancen boterore, vecanerisht Ameriken nderkohe qe ngrinte statusin e tij ne nivelet rajonale dhe nderkombetare. Iranianet aktualisht i hoqen masken imazhit te amerikes ne bote dhe vertetuan se si nje kombi pavarur ata kurre nuk do te nenshtroheshin. Pas revolucionit islamik kushtetuta

iraniane mori nuance islamike dhe keshtu ne kete menyre principet e verteta te islamit mund te dilnin ne pah duke u praktikuar ne shoqeri. Revolucioni islamik solli nje veshtrim politik per iranianet duke qene se ai ishte nje revolucionin i cili lindi ne mesin e mases dhe drejtoi ne vendosjen e qeverise e cila drejtohej dhe zgjidhej nga figura popullore, larg nga natyra tiranike e qeverive te meparshme.

Ne fushen kulturore iranianet mund te flasin me krenari qe pas revolucionit islamik te vitit 1979 shkalla e analfabetizmit ka rene ndjeshem. Kohete fundit nga 100 femije iraniane 96 prej tyre kane shkollim pa pagese. Sot me shume iraniane jane te interesuar ne shkollimin e larte dhe kane mundesi te shumta shkollimi dhe ne zonat me te largeta te vendit. Studentet Iranian kane pasur nje vijueshmeri te shkelqyer ne pothuajse te gjitha olimpiadat shkencore ne nivel boteror dhe e njejta ceshtja ka rritur dhe vetvleresimin e tyre dhe i ka bere at ate njohur ne bote. Revolucioni islamik hodhi drite ne aspektin shpirtor te jetes se iranianeve dhe i ka pajisur ata me nje kulturore fetare. Rinia iraniane fitoi pavaresi kulturore dhe besim ne vetvete aq shume saqe pushtimi i kultures se armikut qe nga revolucioni eshte zhdukur. Ne kete kulture te re martirizimi per hir te Zotit dhe te atdheut mori dimensione te reja ne nje menyre te tille saqe rinia iraniane entuziaste shkante ne frontet e luftes kur vend ii tyre u sulmua nga armiku ne luften 8 vjecare Iran – Irak dhe luftonte heroikisht.

Ne sferen ushtarake pas revolucionit islamik te vitit 1979 Irani ndryshoi strategjine e vet ushtarake nga mbrojtja klasike ne mbrojtjen popullore. Shpirti i luftes se shenje apo Xhihadit kishte hyre ne rinine iraniane dhe ne ushtri. Nje arritje tjeter e konsiderueshme ne kete kontekste jane dhe tippet e armeve te pavarura nga te huajt. Menjehere pas revolucionit 11 trupa amerikane u perzune nga Irani dhe marredhenia me ushtrine amerikane u nderpre. Aktivitetet e ushtrise iraniane asnjehere nuk kane qene te kufizuara brenda kufijve te iranit pas revolucionit te Iranit dhe ata kane ndihmuar shume levizje te cilat kerkojne lirine ne vendet e tjera te botes vecanerisht ne vendet islamike.

Rregjimi i korruptuar Pahlavi ishte shume i varur nga rregullat koloniale si Amerika, ne lidhje me ekonomine. Keshtu me ikjen e mbretit dhe fitoren e revolucionin islamik, duart e kolonisteve ishin larguar nga burimet e pasura te Iranit dhe pavaresia ekonomike e Iranit e demtoi se tepermi arrogancen boterore. Duke e pare veten te paafte per te nderhyre ne vetvendosjen dhe ne lirine ekonomike te Iranit, perendimi u perpoq ne menyra te ndryshme perfshire dhe sanksionet ekonomike ne Teheran dhe luften 8 vjecare me Irakun vetem 2 vjet pas revolucionin islamik. Pas revolucionit cilesia e prodhimit vendas u permiresua dukshem dhe nje fushate ne shkalle te gjere nisi kunder kontrabandes. Irani gjithashtu po pakeson nderhyrjen e qeverise ne aktivitetet ekonomike, duke i dhene sektorit privat me teper mundesi per te perparuar aktivitetet e tyre ekonomike. Sot 27 vjet pas revolucionit eshte e pamundur qe te gjesh nje fshat ne gjithe vendin i cili nuk ka uje te pijshem dhe elektricitet. Kjo eshte ne kohen kur shkalla e prodhimit bujqesor eshte rritur ndjeshem dhe investoret ne kete fushe jane shtuar. Duke pare qe i gjithe revolucioni islamik eshte i frymezuar nga islami, fushata kunder korrupsionit ekonomik ka nje status te vecante ne Iranin islamik. Pas revolucionit islamik zyrtaret qe kane ne dore sektore te ndryshem perfshire ketu dhe sektorin ekonomik jane zgjidhur ne mes te mases, besnike te ideve te revolucionit te vitit 1979.

Irani gjithashtu ka perparuar ne sektorin petro-kimik u permiresuar ne rezervat gjigande te naftes. Sot pothuajse pjesa me e madhe e projekteve petro-kimike jane vene ne jete nga ekspertet dhe inxhinieret Iranian ndersa nete kaluaren ishin te huajt te cilet i kontrollonin keto projekte. Zbulimi i fushes veriore Pars te gazit si psh ; ne kufirin Iran-Katar ne nje zone prej 3.700 km katror dhe rezerva gazi prej 6% te rezervave boterore

solli shume dinamizem ne sektorin petro-kimik te Iranit. Shume organizata te reja u krijuan pas revolucionit islamik dhe njera prej ketyre institucioneve ishte dhe Komiteti bemires Imam Kkomeini, i cili qe me nisjen e tij nuk ehste kursyer ne ndihmen ndaj te vobekteve dhe nevojtareve. Ky eshte nje institucion jo fitim prures, detyra e te cilit eshte te identifikoje te varferit dhe t'u jape atyre ndihme ne te holla, pune dhe te ndihmoje familjet e varfera ne menyre qe te kalojne paafesite fizike dhe mendore si dhe problemet financiare.

Aida K.Pirani